

Тому, той самий правовий лікнеп, ще й має вирішувати завдання стимуляції процесів власного, особистісного осмислення тих чи інших проблем людського існування та соціальних відносин в правовому контексті. Зрештою виконання цих завдань має призвести до формування у широкого загалу дійсно правової свідомості, а наша держава зробить ще один значний крок до формування правового, громадянського суспільства.

З іншого боку, ефективний вплив юридичної науки на формування правосвідомості окремих громадян, а на загал правової держави та громадянського суспільства потребує надійних механізмів як трансляції здобутків правників-науковців, так і механізмів рецепції, тобто механізмів фіксації запитів суспільства, якщо хоче окремих його представників, в плані юридичної проблематики. Наявність та функціонування подібних механізмів, вочевидь можна вважати необхідними атрибутами демократичної і правової держави.

В цьому контексті особливого значення набуває проблема налагодження ефективних та продуктивних зв'язків юридичної науки та мас-медіа. Адже на сьогодні загально визнаною є роль ЗМІ в формуванні духовних структур свідомості людини, у тому числі такого феномену як правосвідомість. Втім слід зауважити, що коли ми говоримо, про співпрацю юридичної науки та мас-медіа, то передусім маємо на увазі не збільшення кількості фахових юридичних видань, хоча для України це теж актуально, а співпрацю іншого роду. Її результатом має стати активне продукування такого інформаційного продукту, що був би доступним (в тому числі в плані інтерактивності) для широкого загалу, починаючи від правників-практиків і закінчуючи пересічними громадянами, для яких конкретні проблеми юридичної науки постають передусім в практичній площині.

До того ж тем для такого, умовно кажучи, "правничого" інформаційного продукту більш ніж достатньо. Адже на сьогодні навіть для непрофесіоналів є очевидною певна безсистемність, внутрішня суперечливість, колізійність і подекуди декларативність українського законодавства. То й же академік

Шемшученко зауважує, що перерахована низка проблем фактично зумовлюють недостатню ефективність українського законодавства. А це в свою чергу спричинює формування у наших громадян або правової апатії, або правового нігілізму.

Таким чином можна стверджувати, що нині взаємодія, активна співпраця юридичної науки (що має вагомий світоглядний потенціал) з освітянським комплексом та мас-медіа є не просто певною даниною демократичній моді, а соціально, політично та економічно зумовленою вимогою часу. Звісно, якщо наше суспільство і передусім його інтелектуальна еліта дійсно прагне надати реальних обрисів гаслам про розбудову правової держави в Україні.

Література:

1. Ильин, В.В. Критерии научности знания. – М.: Высш. шк., 1989. – С. 91.
2. Звіглянич В.О. Знання та особистість. // Філософська та соціологічна думка. – К.: Наукова думка, 1990, № 1. – С. 47.
3. Мировоззрение и естественно-научное познание. /Н.Т. Абрамова, М.А.Голубец, Н.П.Депенчук и др./ – К.: "Наукова думка", 1983. – С. 243-246.

ЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Ю.С.Вовк

к.ю.н., заступник ректора з правових питань
Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука

З розбудовою незалежної української держави становлення громадянського суспільства все більш зростає потреба в кваліфікованих юристах. Значну роль в підготовці спеціалістів відіграють вищі навчальні заклади.

На сьогодні як в середовищі юристів-практиків, так і науковців немає вагомих контраргументів з приводу ствердження того, що суспільний розвиток вітчизняної

юридичної науки забезпечується, насамперед, навчальними закладами та науково-дослідними установами, зосередженими ще з дорядянських та радянських часів у традиційно відомих в юридичному світі центрах: Києві, Харкові, Львові, Одесі.

Саме в цих визнаних в юридичному світі наукових центрах функціонували на сьогодні більшість спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора юридичних наук з різних спеціальностей. Таким чином готуються нові наукові кадри для всіх регіонів України. І потреба в таких кадрах зростає з кожним днем.

Адже цілком очевидно, що з розбудовою незалежної правової держави, становленням громадського суспільства в Україні відбувається зростання юридичного освітнього та наукового потенціалу і в регіонах країни.

На Рівненщині, зокрема, слід виділити такі потужні навчальні заклади як Міжнародний університет „РЕГ” імені академіка Степана Дем’янчука, Національний університет „Острозька академія”. Саме в цих навчальних закладах створені і успішно функціонують юридичні факультети і саме ці навчальні заклади, на мою думку, мають найбільші можливості в плані розвитку юридичної освіти та науки на Рівненщині. Адже, на відміну від філій Київських навчальних закладів, вони мають ряд досить суттєвих переваг, зокрема: значну матеріальну базу, високий освітній науковий потенціал в різних сферах життєдіяльності суспільства, більш досконалу структуру управління, можливість для співпраці з закордонними закладами, перспективи створення в майбутньому аспірантури, спеціалізованих вищих рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій на здобуття наукового ступеню кандидата та доктора юридичних наук та ряд інших переваг.

Таким чином місцева юридична школа має найкращі перспективи саме в цих навчальних закладах, які повинні вжити максимум зусиль для утворення демократичної правової держави, розвитку громадського суспільства.

Громадянське суспільство — це суспільство з розвинутими економічними, політичними, державними та іншими відносинами і зв’язками, яке взаємодіє з державою та функціонує на засадах демократії та права. Побудова громадянського суспільства є метою суспільного розвитку, засобами всебічного забезпечення інтересів, прав та свобод людини і громадянина. Історично ідея побудови громадянського суспільства бере початок від античних Греції та Риму. В Україні концепція громадянського суспільства сприйнята як загальнолюдська цінність після проголошення державної незалежності. Вона знайшла своє відображення перш за все в Демократії про Державний суверенітет України 1991 року та Конституції України 1996 року. За сучасним уявленням громадянське суспільство є самостійною, соціально-організованою структурою узгодження різнополітичних інтересів людей. Воно не протиставляється державі, а взаємодіє з нею для досягнення загальних цілей. Структурними елементами громадянського суспільства є різнополітичні об’єднання громадян, політичні партії, масові рухи тощо.

Умовами належного функціонування громадянського суспільства є розподіл влади у державі, рівність усіх форм власності, свобода підприємництва, забезпечення прав громадян, ідеологічний плюралізм, вільний доступ до інформації, розвинуте самоуправління тощо. Ці умови формуються не тільки в громадських, але й державних структурах.

Проблема становлення громадянського суспільства в Україні тісно пов’язане з проблемою розбудови демократичної, соціальної, правової держави.

Для становлення громадянського суспільства в Україні необхідна також зміна свідомості самого індивіда. Адже громадянське суспільство це суспільство зрілих особистостей, що не бояться персональної відповідальності, для яких характерна свобода поглядів та дій, економічна незалежність наявність власної життєвої позиції тощо.

На виховання саме цих якостей повинна бути спрямована середня школа в Україні. Знання, отримані в школі, вищому

навчальному закладі, здобута професія (особливо професія юриста), є найголовнішою цінністю для молодої людини.

Освіта в свою чергу є також визначальним чинником соціально-економічного розвитку, основою формування громадянського суспільства.

Громадянське суспільство в наш час - це середовище щоденної життєдіяльності людини, чутливе і сприятливе до її самореалізації. Воно вимагає постійних активних дій, самовдосконалення знань, вмінь, форм поведінки, ефективної діяльності в усіх сферах життя, і дотримання моральних, правових норм, поваги до прав інших людей.

Створення громадянського суспільства - це не є справа держави та її органів. Це справа кожного з нас.

І особлива роль в цьому належить фахівцям які мають знання в галузі „Правознавства”. Це студенти юридичних факультетів вищих навчальних закладів, викладачі, науковці, юристи практики. Саме вони повинні відігравати провідну роль в процесі становлення громадянського суспільства в Україні.

ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ВУЗЬКОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ ЮРИСТІВ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ ТА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ

Савченко Леонід Іванович
доцент, зав. кафедри Правових галузевих
дисциплін
Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка
Степана Дем'янука

Світова практика свідчить, що розвиток юридичних наук багато в чому зумовлюється потребою на ринку праці тих чи інших фахівців-юристів з тих чи інших спеціалізованих суспільних відносин. Так, з древніх часів Римської держави встановлювались стійкі відносини між суб'єктами в сферах:

купівлі-продажу, обміну, найму, позики, спадкування тощо, що потребували ґрунтовного наукового обґрунтування, що власне і формувало класичну галузь також цивільного права. Процес формування юридичної науки в Римській державі був не тільки цікавим, але і показовим, оскільки класичними джерелами науково-юридичних стверджень, бачень, доводів, переконань, дефініцій були і вислови юристів (тоді ще не існувало поділу на вчених-науковців і на спеціалістів певних галузей). Цитативислови юристів носили двосудину значимість і суспільно-правові наслідки для всього „цивілізованого світу”. З однієї сторони вони в силу авторитетності їх авторів: юристів-представників (довірителів), юристів-посадовців, юристів-філософів, юристів-догматиків, юристів-софістів, носили характер науково-практичної або науково-світоглядної досконалості, а з іншої сторони через їх досконалість, обґрунтованість та переконливість, сприймались судами до застосування як мотивуючий чинник (аргумент) при розв'язанні певного спору і носили нормативно-правовий загальнообов'язковий характер для виконання.

Таким чином, юридична практика, як така носила риси і навченості і науковості. Наука і практика природно співіснували і одночасно застосовувались при безпосередньому регулюванні суспільних відносин. Мали спільне джерело походження і були направлені у спільне джерело правозастосування. Відбувалась як самодетермінація юридичної науки так і юридичної практики, але на основі нерозривного, достовірного і реального унісону. Не існувало значного розриву науки від дійсності, юриспруденції від суспільних відносин.

І навіть існуючі школи софістів, представники котрих заробляли на життя тим, що за всяку ціну намагались переконати опонента в судовому процесі (пізніше трансформувались в інституції представництва та адвокатури) зробили свій внесок у вироблення певних юридичних дефініцій.

Зрозуміло, що тогочасний ринок праці юристів самоформувався в силу не таких інтенсивних змін суспільних